

ANMÄLARE

Carl Velde
Sköldgatan 6
118 63 Stockholm

MOTPART

Santander Consumer Bank AS Norge
Hemvärnsgatan 9
171 75 Stockholm

Nämndens beslut

Nämnden avslår Carl Veldes krav.

Anmälarens krav

Carl Velde begär att få betala en fast månadsavgift om 8 541 kr och i andra hand att avtalet hävs.

Sammanfattning av Carl Veldes skäl för kravet

Enligt avtalet skulle han betala 8 541 kr i månaden. Avgiften har höjts men han har inte godkänt den ökade kostnaden, som endast står i det finstilla och som han inte informerades om. Han upplystes inte om att kostnaden skulle kunna komma att öka rejält. I stället fick han veta att det är fördelaktigt med leasing, att det är ett fast pris och att man vet vad bilen med all dess service kommer att kosta utan obehagliga överraskningar.

Hans totala avgift har ökat från 8 541 kr till 9 416 kr, dvs. med mer än tio procent. I avtalet finns under alla förhållanden inte något som gör tydligt att månadskostnaden kan öka så mycket.

Motpartens svar

Santander Consumer Bank AS Norge motsätter sig kravet.

Sammanfattning av Santanders svar

Carl Velde har ingått avtalet och godkänt de aktuella villkoren. Av de allmänna villkoren framgår att banken har rätt att ändra avgiften för framtida betalningsperioder. Det framgår vidare att avgiften grundas på bankens kostnad för anskaffning av fordonet och beräknad värdeminskning. Justering kan ske bl.a. om bankens kostnader för finansiering av fordonet ökar eller minskar på grund av dyrare upplåning (se punkten 8 i de allmänna villkoren). Metoden för justering av avgiften tillämpas på samma sätt till kundens förmån. Under de förutsättningar som anges i punkten 12 i villkoren har Carl Velde rätt att säga upp avtalet i förtid.

Santander instruerar sina återförsäljare som förmedlar bankens privatleasingprodukt att ge kunderna rätt information om att hyresavgiften är rörlig.

Bankens totala upplåningskostnad påverkas av flera faktorer, bl.a. förändrade marknadsräntor, inlåningsräntan på bankens sparprodukter och fördelningen mellan olika inlåningsprodukter. De

höjningar som har trätt i kraft sedan avtalet med Carl Velde träffades har föranletts av att bankens upplåningskostnader har ökat främst på grund av högre marknadsräntor (Stibor 3-månader), Riksbankens höjning av styrräntan och dess förväntade räntebana samt högre inlåningsräntor på bankens sparprodukter. Santanders mekanism för justering av räntedelen av avgifterna är baserad på de villkor för ändring av ränta som följer av 17 § konsumentkreditlagen. Det innebär att mekanismen för justering av avgifterna är skälig ur ett konsument-skyddsperspektiv.

Motiveringen till nämndens beslut

Frågan är om Carl Velde och Santander har avtalat om en leasingavgift som är fast eller om Santander har haft rätt att ändra avgiften på det sätt som har skett.

Vid tolkningen av avtalet mellan parterna ska beaktas att villkoret rör Carl Veldes huvudsakliga motprestation och att det gäller förhållanden som är av central betydelse för att han ska kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna av avtalet. Utgångspunkten måste i sådana fall vara att det ställs höga krav på klarhet och begriplighet (se bl.a. EU-domstolens domar i mål C-26/13, Kásler och Káslerné Rábai, mål C-621/17, Kiss och CIB Bank, och mål C-125/18, Gómez del Moral Guasch).

I leasingavtalet mellan Carl Velde och Santander, som har formen av ett kontraktsformulär, redovisas parterna och den bil som är aktuell. Under rubriken ”Hyresvillkor” finns uppgifter om leasingavgiften. Där står det ”Hyresavgift inkl moms” och i anslutning till detta anges beloppet 7 710. Under rubriken ”Särskilda villkor” anges: ”Servicekostnad tillkommer med kr 345/månad. Max körsträcka 6 000 mil under kontraktstiden. Övermil debiteras med kr 11,00/mil. Försäkring tillkommer med kr 430/månad.”.

Av kontraktsformuläret framgår det alltså inte att leasingavgiften kan komma att ändras. En bestämmelse om det finns dock i Santanders allmänna villkor för konsumenthyra.

8. HYRA, HYRESTID, ÄNDRING M.M.

Hyran omfattar fordonet med extra utrustning enligt specifikation. Uthyraren ska ha rätt att, vid anfordran, få kompensation av Hyrestagaren för skatter eller avgifter i övrigt som under hyrestiden debiteras Uthyraren i dess egenskap av fordonsägare eller på grund av upplåtelsen av fordonet och som inte kunnat beaktas vid hyrans bestämmande enligt detta avtal. [...]

Hyran är grundad på Uthyrarens kostnad för anskaffning av fordonet (inklusive skatter avgifter och finansieringskostnader) samt beräknad värdeminskning (restvärdet). Uthyraren får därför med omedelbar verkan höja hyran i den utsträckning som motiveras av att Uthyrarens kostnader för finansiering av fordonet ökar på grund av dyrare upplåning, kreditpolitiska beslut eller andra kostnadsökningar som Uthyraren skäligen inte kunde förutse när hyrestiden startade. Likaså ska Uthyraren omedelbart sänka hyran om kostnaden för finansieringen minskar av samma skäl. Vid hyresändring kan Uthyraren ändra storleken av den hyresavgift som ska betalas per månad så att avtalad hyrestid kan behållas.

I kontraktsformuläret finns en hänvisning till de allmänna villkoren. Hänvisningen är tydlig både när det gäller sin formulering och placering i kontraktet. Enligt nämndens bedömning har de allmänna villkoren och villkoret om ändring av leasingavgiften genom hänvisningen införlivats med det enskilda avtalet (jfr rättsfallet NJA 2011 s. 600). Detta gäller även om Carl Velde inte på annat sätt informerades om villkoret i samband med att avtalet träffades. Utredningen i ärendet ger inte stöd för att Carl Velde skulle ha fått information som avviker från avtalsvillkoret i samband med att avtalet ingicks.

Bestämmelsen om förändringar av hyran i de allmänna villkoren kan inte anses oklar. Det framgår att Santander har rätt att ändra leasingavgiften bland annat om bolagets kostnader för finansiering av fordonet ökar på grund av dyrare upplåning. Den utredning som Santander har presenterat i ärendet ger stöd för att så har varit fallet under avtalstiden.

En förutsättning för att Santander ska ha rätt att höja avgiften vid en ränteuppgång är att detta är en följd av lån som bolaget har tagit på marknadsmässiga villkor (jfr rättsfallet NJA 2005 s. 142). Santander har förklarat att aktuella räntejusteringar inte har skett i en högre utsträckning än utvecklingen av bl.a. Stibor 90 som måste betraktas som en allmänt accepterad referensränta. De justeringar av avgiften som har gjorts får därmed anses vara godtagbara.

Nämnden bedömer att varken avtalsvillkoret i sig eller justeringen av avgiften i detta fall kan anses vara oskälig mot Carl Velde.

Med hänsyn till det som har redovisats kommer nämnden till slutsatsen att Santander har haft rätt att höja avgiften på det sätt som har skett. Carl Veldes krav mot bolaget ska därför avslås.

Beslutet har fattats av Marcus Isgren (nämndens ordförande), Anne Kutteneuler (hovrättsråd), referent, Christina Ramberg (professor) (skiljaktig) samt ledamöterna Kristina Axelsson (Konsumentvägledarnas förening), Per Holmgren (Finansbolagens förening), David Norrbohm (Motorbranschens riksförbund) och Annegret Stackenström (Sveriges konsumenter) (skiljaktig).

Föredragande jurist: Ricardo Valenzuela

Skiljaktig mening

Christina Ramberg och Annegret Stackenström reserverar sig mot beslutet och anför följande.

Vid tolkningen av avtalet mellan parterna ska beaktas att villkoret rör Carl Veldes huvudsakliga motprestation och att det gäller förhållanden som är av central betydelse för att han ska kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna av avtalet. Utgångspunkten är därför att det ställs höga krav på klarhet och begriplighet.

I kontraktsformuläret finns en hänvisning till de allmänna villkoren. Enligt vår bedömning uppfyller hänvisningen kraven på tydlighet och placering för att ha införlivats med det enskilda

avtalet (jfr NJA 2011 s. 600). I de allmänna villkoren framgår att hyran kan komma att ändras under vissa förhållanden, bl.a. dyrare upplåning.

Vid tolkningen av avtalet ska även innehållet i det enskilda avtalsformuläret beaktas. I detta anges hyresavgiften till ett bestämt belopp. I anslutning till denna uppgift finns inget som tyder på att avgiften kan komma att ändras till följd av ränteförändringar som drabbar Santander. Under rubriken "Särskilda villkor" nämns vissa tillkommande kostnader men bland dessa finns inget som anknyter till Santanders upplåningskostnader. Utifrån uppgifterna i avtalsformuläret kan konsumenten således inte rimligen räkna med att den beloppsspecificerade hyresavgiften kan komma att ändras på grund av ändringar i ränteläget.

Sammantaget bedömer vi att avtalet inte tillräckligt begripligt klargör att leasingavgiften kan komma att ändras beroende på ändringar i Santanders upplåningskostnader. Carl Velde har därför fog för sin tolkning, att hyresavgiften uppgick till 7 710 kr och inte kunde ändras med anledning av Santanders upplåningskostnader. Det ska noteras att detta belopp inte inkluderar servicekostnader, försäkringskostnader och andra liknande avgifter samt att vi inte har tagit ställning till vad parterna har avtalat i fråga om sådana kostnader.

Santander ska alltså rekommenderas att inte kräva mer än 7 710 kr i månaden i hyresavgift och att återbetala det som Carl Velde därutöver har betalat.

Upplysning till parterna

Beslutet kan inte överklagas. Läs mer om nämndens beslut i bifogad information.